

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки
Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум з фізичної реабілітації в інклюзивних закладах освіти

Освітня програма Спеціальна освіта

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практикум з фізичної реабілітації в інклюзивних закладах освіти
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	доцент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Труш Надія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380685443383
E-mail викладача	nadiia.trush@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	практичні заняття
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації за розкладом
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Практикум з фізичної реабілітації в інклюзивних закладах освіти» передбачає оволодіння студентами спеціальності 016 Спеціальна освіта знаннями про особливості адаптації дітей до освітнього середовища та її порушення; методи педагогічної діагностики для вирішення різних здоров'язбережувальних і корекційно-розвивальних завдань; зміст, основні форми та методи навчально-виховної, здоров'язбережувальної роботи в умовах загальної та інклюзивної освіти; зміст методичних документів, користуючись визначеною типологією, враховуючи знання з анатомії та фізіології, основ медицини, педіатрії, неврології, добирати оптимальні форми організації виховної та навчальної роботи та вміння їх застосовувати у практиці життєдіяльності дітей та формування вмінь і навичок використання здобутих знань у роботі з дітьми та в процесі власного професійного вдосконалення.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум з фізичної реабілітації в інклюзивних закладах освіти» є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір фахівця, що може кваліфіковано здійснювати виховну, фізкультурно-оздоровчу, реабілітаційну діяльність з різним контингентом населення, а також сприяти гармонійному розвитку особистості, формуванню життєво необхідних навичок, розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підготовці до активної трудової діяльності людини з обмеженими можливостями здоров'я. Завдання: оволодіння студентами теоретичними знаннями та формування уявлення про особливості фізичної реабілітації серед інших видів комплексної реабілітації, історію розвитку засобів фізичної реабілітації і реабілітології в цілому; засвоєння основних понять фізичної реабілітації, її мети, завдань, фаз, основ, принципів; вивчення основних реабілітаційних засобів та контингенту хворих та людей з особливими потребами, які потребують фізичної реабілітації.	
4. Компетентності	
Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми в галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній, навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів фізичної реабілітації та характеризується комплексністю і невизначеністю умов. Загальні компетентності ЗК 1. Знання основних теорій, концепцій, які формують теорію здоров'язбереження та впровадження інклюзивної освіти; вміння відстоювати власні наукові погляди, щодо ідей здоров'язберігаючих технологій та інклюзивного навчання.	

ЗК 2. Знання і дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній педагогічній діяльності, які впливають на процес формування та мотивацію здорового способу життя та аспектів спілкування з дітьми з особливостями психофізичного розвитку та їх батьками.

ЗК 3. Знання власних функціональних обов'язків; уміння дотримуватись норм загальнолюдського і професійного корекційнопедагогічного етикету; здатність виявляти чесність, порядність, принциповість, толерантність, гуманність під час освітньої та професійнокорекційної діяльності; досвід відповідального і сумлінного ставлення до виконання своїх професійних обов'язків.

ЗК 4. Уміння виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід продуктивної організаційної діагностичної, роботи у професійній діяльності; здатність захищати, відстоювати інтереси осіб з особливими освітніми потребами

ЗК 5. Знання про будову та функції організму людини в цілому та його окремих органів й систем організму, механізми здоров'я, особливості формування патологічного процесу;

ЗК 7. Знання нормативно-правових основ спеціальності «Здоров'я людини», педагогічної діяльності і професійних обов'язків; уміння налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності, знання основ інклюзивної освіти; концепцій особистісно орієнтованого, диференційованого навчання, теоретичних засад інклюзивної освіти.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 2. Здатність організації педагогічної діяльності та ефективного управління робочим часом; володіння мотивацією до виконання професійної здоров'язбережувальної діяльності; здатність аналізувати соціальнозначущі проблеми та процеси, виявляти сутність проблем, які виникають у ході професійної здоров'язбережувальної діяльності.

СК 3. Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань знання про особливості психофізичного розвитку дітей з різними особливими освітніми потребами.

СК 4. Здатність використовувати психолого-педагогічні знання і практичні навички з фундаментальних та професійних дисциплін у процесі корекційного розвитку, виховання і навчання дітей з особливими потребами.

СК 5. Володіння широким спектром методів валеологічного впливу на процес виховання, навчання здорових дітей та дітей з вадами психофізичного розвитку; здатність визначати ефективні методи, форми, прийоми інклюзивної роботи, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами.

СК 7. Здатність застосовувати сучасні методи наукових педагогічних досліджень для оптимізації педагогічної діяльності; здатність застосовувати базові знання загальної, вікової анатомії та фізіології, валеології, загальної теорії здоров'я, реабілітології, спеціальної педагогіки і психології в організації освітнього процесу.

СК 9. Володіння високим рівнем знань, професійною культурою і високорозвиненою самосвідомістю, які забезпечують творче вирішення завдань професійної здоров'язбережувальної діяльності; здатність здійснювати диференційований та індивідуальний підхід до дітей з нормотиповим розвитком та особливими освітніми потребами, сприяти процесу засвоєння знань дітьми з особливими освітніми потребами.

СК 15. Готовність до організації здоров'язбережувального та корекційнорозвивального середовища, його методичного забезпечення та проведення оздоровчої та корекційнокомпенсаторної роботи в закладах освіти, охорони здоров'я дітей та соціального захисту дітей із порушеннями психофізичного розвитку.

5. Результати навчання

У результаті вивчення курсу студенти повинні знати:

- вікові психофізичні особливості дітей, особливості адаптації до освітнього середовища та її порушення;

- методи педагогічної діагностики для вирішення різних здоров'язбережувальних і корекційнорозвивальних завдань;
- зміст, основні форми та методи навчально-виховної, здоров'язбережувальної роботи в умовах загальної та інклюзивної освіти;
- виділяти характерні особливості порушення здоров'я дитини та відповідні методики оздоровлення;
- на основі теоретичних знань з валеології виділяти характерні особливості порушення здоров'я дитини та відповідні методики оздоровлення;
- зміст методичних документів, користуючись визначеною типологією, враховуючи знання з анатомії та фізіології, основ медицини, педіатрії, неврології, добирати оптимальні форми організації виховної та навчальної роботи та вміння їх застосовувати у практиці життєдіяльності дітей.

уміти:

- використовуючи методи педагогічної діагностики для рішення різних здоров'язбережувальних і корекційнорозвивальних завдань, системно аналізувати й вибирати найбільш оптимальні освітні та виховні концепції; адаптувати освітній процес до потреб дитини;
- володіти навичками роботи з комп'ютером на рівні користувача, застосовувати інформаційні технології для розв'язання практичних завдань у галузі професійної діяльності; володіти інформаційними технологіями в загальній, спеціальній та інклюзивній освіті;
- ефективно використовувати методичні, валеологічні прийоми роботи зі стандартними дітьми і дітьми, що мають труднощі в сприйнятті інформації, порушення мовлення, а також труднощі в навчанні;
- орієнтуватися у відповідних документах, що регламентують діяльність здоров'язбереження дітей в освітніх закладах;
- з метою кращого вивчення стану здоров'я дітей застосовувати у своїй практичній діяльності відповідні методи діагностики; навчати дітей з нормотиповим розвитком природно сприймати та толерантно ставитися до людських відмінностей;
- здійснювати діагностику ефективності валеологічного та корекційнорозвивального супроводу навчального процесу, здатність порівнювати досвід здоров'язбережувальної і інклюзивної освіти в Україні та інших державах світу;
- характеризувати механізм впливу оздоровчих методик з фізіологічних позицій; здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні стану здоров'я учня;
- проводити оцінку валеологічних та корекційнорозвивальних освітніх технологій;
- застосовувати методики й технології інклюзивної освіти для дітей із різними освітніми потребами та різними порушеннями розвитку, творчо інтерпретувати ці методики і технології для навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами;
- визначати рівень розвитку рухових умінь і навичок; рівень розвитку фізичних здібностей та можливостей дитини;
- здійснювати добір оптимальних засобів корекції фізичного розвитку дітей з різним станом здоров'я.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	–
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	164
Ознаки курсу	

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
1	016 Спеціальна освіта	2			
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера- тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<i>Розвиток, становлення, мета й завдання фізичної реабілітації</i> 1. Поняття «реабілітація», її визначення, складові частини та об'єкт вивчення. 2. Роль фізичної реабілітації в системі підготовки висококваліфікованих тренерів, педагогів, реабілітологів і спортсменів. 3. Цілі і завдання фізичної реабілітації. 4. Історичні аспекти розвитку та становлення фізичної реабілітації. 5. Роль фізичної реабілітації для суспільства.	практичне	13, 14, 17, 21	2	10 балів	за розкладом
<i>Організаційні основи системи реабілітації</i> 1. Складові й структура реабілітаційного процесу. 2. Основи реабілітації (біологічні, психічні, морально-етичні, науково-	практичне	13, 14, 17	2	10 балів	за розкладом

медичні, соціально-економічні). 3. Реабілітаційні заходи (медичні, психологічні, фізичні, педагогічні, соціальні, трудові, технічні, правові). 4. Реабілітаційні установи, що реалізують програми медико-соціальної реабілітації.					
Лікувальна фізкультура і масаж 1. Лікувальна фізична культура, поняття, механізми лікувальної дії. 2. Класифікація фізичних вправ. 3. Гімнастичні та дихальні вправи. 4. Спортивно-прикладні вправи та ігри. 5. Лікувальний масаж. Прийоми лікувального масажу.	практичне	4, 10, 11, 12, 17	2	10 балів	за розкладом
Фізіотерапія, механотерапія, працетерапія 1. Фізіотерапія. Класифікація лікувальних фізичних чинників. 2. Природні чинники оздоровлення. Кліматотерапія. 3. Преформовані фізичні лікувальні чинники. 4. Водолікувальні чинники (гідротерапія, бальнеотерапія). 5. Теплолікувальні чинники (пелоїди, глина, пісок, парафін, озокерит). 6. Механотерапія.	практичне	13, 14, 17, 19	2	10 балів	за розкладом

Працетерапія. Дієтотерапія.					
Етапи, рухові режими та форми проведення фізичної реабілітації 1. Основні етапи процесу фізичної реабілітації. 2. Лікувальні рухові режими на різних етапах реабілітації. 3. Методи проведення фізичної реабілітації. 4. Педагогічні принципи застосування фізичних вправ у фізичній реабілітації. 5. Форми проведення занять фізичними вправами у фізичній реабілітації.	практичне	3, 6, 8, 9	2	10 балів	за розкладом
Періоди проведення фізичної реабілітації в травматології, хірургії та неврології 1. Періоди проведення фізичної реабілітації в травматологічних хворих. 2. Періоди проведення фізичної реабілітації в хірургічних хворих. 3. Періоди проведення фізичної реабілітації в неврологічних хворих.	практичне	21, 23, 24	2	10 балів	за розкладом

Фізична реабілітація при захворюваннях серця і судин 1. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях серцево-судинної системи. 2. Показання та протипоказання до призначення засобів фізичної реабілітації в кардіології. 3. Програми фізичної реабілітації хворих на інфаркт міокарда. 4. Вибір рухового режиму та методик ЛФК у хворих на ішемічну хворобу серця на стаціонарному та санаторно-курортному етапах.	практичне	16, 22, 26, 28	2	10 балів	за розкладом
Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання 1. Загальна системи. 2. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях органів дихальної системи. 3. Фізична реабілітація при пневмонії.	практичне	17, 26, 28	2	10 балів	за розкладом

4. Фізична реабілітація при бронхіальній астмі.					
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (див.: пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: 60 балів за практичні заняття; 40 балів за самостійну роботу.				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань ККР.				
Практичні заняття	Оцінюються за десятибальною системою.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50.				
8. Політика курсу					
Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто у спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.					
9. Рекомендована література					
1. Апанасенко Г.Л. Санологія (медичні аспекти валеології): підручник / Г.Л.Апанасенко, Л.А.Попова, А.В.Магльований. – Львів, ПП – Квартл, 2011. – 303 с. 2. Відновлювальні засоби працездатності у фізичній культурі і спорті: підручник / І.О.Ячнюк, О.О.Воробйов, Л.В.Романів, Ю.Б.Ячнюк та ін. – Чернівці: Книги – XXI, 2009. – 432 с. 3. Дубровский, В.И. Биомеханика: учеб. для сред. и высш. учеб. заведений / В.И. Дубровский, В.Н. Федорова. – М. : Владос, 2004. – 672 с. 4. Дубровский В.И. Лечебная физическая терапия: Учебник для студентов вузов. – М.: Гуманитарный издательский центр Владос, 1998. – 608 с. 5. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура и спортивная медицина: Учебник. – М.: Медицина, 1999. – 304 с 6. Зациорский В.М. Биомеханика двигательного аппарата человека / В.М. Зациорский, А.С. Арунин, В.Н. Селуянов. – М.: ФиС, 1982. – 143 с. 7. Зациорский В.М. Физические качества спортсмена: основы теории и методики воспитания /В.М.Зациорский. – 3-е изд. – М.: Советский спорт, 2009. – 200 с. 8. Ингерлейб М.Б. Анатомия физических упражнений / М.Б. Ингерлейб. – Изд. 2-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2009. – 187 с. 9. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания. – 2 том. – К.: Олимпийская литература, 2003. – С. 201-252. 10. Лікувальна фізична культура: підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.П.					

Юшковська. – Одесса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 234 с.

11. Лечебная физическая культура: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / С.Н.Попов, Н.М.Валеев, Т.С.Гарасева и др.; Под ред. С.Н. Попова. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.
12. Лечебная физическая культура: Справочник / Под редакцией проф. В.А. Епифанова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Медицина, 2004. – 592 с.
13. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: Олімпійська література, 2005. – 422 с.
14. Мухін В.М. Фізична реабілітація: підручник / В.М. Мухін. – 3-те вид., переробл. та доповн. – К.: Олімпійська література, 2009. – 488 с.
15. Маліков М.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.В.Маліков, А.В.Сватъєв, Н.В.Богдановська. – Запоріжжя: ЗДУ, 2006. – 227 с.
16. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: навчальний посібник / О.К. Марченко. – К.: Олімпійська література, 2006. – 196 с.
17. Марченко О.К. Основы физической реабилитации: учеб. для студентов вузов / О.К.Марченко. – К.: Олімпійська література, 2012. – 196 с.
18. Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А.Епифанова. – М.: Медпресс-информ, 2005. – 328 с.
19. Медведев А.С. Основы медицинской реабилитологии / А.С. Медведев. – Минск: Беларус. навука, 2010. – 435 с.
20. Медична та соціальна реабілітація: Навчальний посібник / За заг. ред. І.Р. Мисули, Л.О. Вакуленко. – Тернопіль: ТДМУ, 2005. – 402с.
21. Осіпов В.М. Основы фізичної реабілітації: навчальний посібник (для студентів напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини») / Осіпов В.М. – Бердянськ: БДПУ, 2013. – 225 с.
22. Основы діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. /Т.Бойчук, М.Голубева, О.Левандовський, Л.Войчишин. – Л.: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
23. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 224 с.
24. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. – Том. II / Под ред. А.Н.Беловой, О.Н.Щепетовой. – М.: Антидор, 1999. – 648 с.
25. Спортивная медицина. Учебник / Макарова Г.А. – М.: Советский спорт, 2003. – 480 с.
26. Селуянов В.Н. Технология оздоровительной физической культуры / В.Н.Селуянов. – М.: СпортАкадемПресс, 2001. – 172 с.
27. Спортсмен в междисциплинарном исследовании: Монография / Под ред. М.П.Шестакова. М.: ТВТ Дивизион, 2009. – 384 с.
28. Физическая реабилитация: Учебник для студентов высших учебных заведений / Под общей ред. С.Н. Попова. – Ростов-н/Дону: Феникс, 2004. – 608 с.

Викладач

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій

Н.В. Труш